

Nr 327.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utnyttjande av anslaget till krislån; given Stockholms slott den 7 november 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 november 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp:

Genom beslut av innevarande års riksdag (prop. nr 61, r. skr. nr 88) anvisades till Avsättning till fonden för krislån till jordbrukare under nionde huvudtiteln dels å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett anslag av 5,000,000 kronor och dels å riksstaten för budgetåret 1941/42 ett anslag å likaledes 5,000,000 kronor. Bestämmelser angående lånen finnas upptagna i kungörelsen den 14 mars 1941 (nr 138). Enligt dessa bestämmelser må jordbrukare, som på grund av felslagen skörd råkat i sådana svårigheter, att han är i trängande behov av ekonomiskt bistånd och som gjort vad på

honom ankommit för övervinnande av svårigheterna, kunna erhålla lån av statsmedel (krislån). Med jordbrukare likställer författningen den som utan samband med jordbruk bedriver trädgårdsskötsel såsom självständig näring. Krislån må beviljas för inköp av utsäde, gödningsämnen, fodermedel, kreatur eller annat, som erfordras för jordbruksdriftens upprätthållande, eller för betalning av överhängande gäld. Lån må i allmänhet ej överstiga 3,000 kronor. Då synnerliga skäl därtill äro, må lån dock kunna beviljas till ett belopp av högst 5,000 kronor. I regel skall å krislån icke erläggas ränta. Krislån må beviljas utan att låntagaren lämnar säkerhet. Under vissa villkor må krislån gäldas medelst förbättringsarbeten å den av låntagaren brukade fastigheten dock högst till ett belopp av 1,000 kronor. I den mån lån ej gäldas på detta sätt, skall det återbetalas genom amortering med en femtedel om året med början år 1942. Låneverksamheten omhänderhaves av egnahemsnämnderna under egnahemsstyrelsens tillsyn. Ansökan om lån skulle göras hos vederbörande egnahemsnämnd före den 1 september 1941 och åtföljas av uppgifter angående skördeutfallet 1940 å den av sökanden brukade fastigheten samt rörande de omständigheter i övrigt, som sökanden ville åberopa. Av de för ifrågakvarande ändamål anvisade medlen återstå för närvarande odisponerade i runt tal 2,000,000 kronor.

Såsom framgår av vad jag anförde i samband med framläggande av propositionen nr 61 tillkom ifrågakvarande låneverksamhet huvudsakligen i anledning av 1940 års fetslagna skörd, vilken medfört en avsevärd minskning i inkomsterna från jordbruket med därav följande svårigheter att erhålla likvida tillgångar. Det kunde nämligen förutses, att på grund därav i samband med vårbrukets igångsättande betydande svårigheter skulle uppstå för vissa jordbrukare att anskaffa utsäde, gödningsämnen och andra driftsförnödenheter för jordbruket, liksom ock att svårigheter skulle uppkomma att betala förfallna arrendeavgifter och annuiteter å lån. Sedan nu resultatet av 1941 års skörd kan överblickas, måste konstateras att även detta års skörd i lika, om icke än högre grad, slagit fel. Starka skäl tala sålunda för att den igångsatta låneverksamheten fortsattes för att bereda lättnader i jordbrukarnas av årets skörderesultat förorsakade svårigheter att anskaffa medel till betalning av för jordbruket erforderliga driftsförnödenheter samt förfallna arrendeavgifter och annuiteter m. m. Jag tillstyrker därför att riksdagens samtycke inhämtas att få disponera de medel av ifrågakvarande, för budgetåret 1941/42 anvisade anslag, vilka ännu icke tagits i anspråk, för utlämnande av lån till jordbrukare, som på grund av årets fetslagna skörd råkat i sådana svårigheter att de äro i trängande behov av ekonomiskt bistånd. Tillika torde Kungl. Maj:t bemyndigas att vidtaga de smärre jämkningar i bestämmelserna om krislån, vilka finnas påkallade med hänsyn till den erfarenhet, som under den gångna tiden gjorts rörande låneverksamheten. Frågan huruvida för ändamålet erfordras ytterligare medel torde, sedan redogörelse för låneverksamheten inkommit från egnahemsstyrelsen, få upptagas till förnyat övervägande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att odisponerade medel av det till Avsättning till fonden för krislån till jordbrukare för budgetåret 1941/42 anvisade anslaget må på i huvudsak samma villkor, som gällt för hittills utdelade krislån, under nämnda budgetår användas för utlämnande av krislån till jordbrukare, vilka på grund av 1941 års fetslagna skörd äro i trängande behov av ekonomiskt bistånd.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz af Petersens.